

Bond Heemschut

Provinciale Commissie Drenthe

Secretaris: Ellen de Vries - Heijboer

ellen.devries@inter.nl.net

0592-312226

Hemmenweg 34, 9454 PN Ekehaar

Het College van Burgemeester en Wethouders

Van de gemeente Westerveld

Postbus 50

7970AB Havelte

Onderwerp: Zaaknummer 159582, Boskampsbrugweg 2, Havelte, voormalig gemeentehuis, zienswijze.

Ekehaar, 17 april 2016

Geacht College,

Naar aanleiding van de publicatie dd. 24-02-2016 betreffende het voornemen een Omgevingsvergunning te verlenen voor het verbouwen en uitbreiden van het in het beschermd dorpsgebied liggende rijksmonument nr. 21010, het voormalig gemeentehuis van Havelte, dient de Bond Heemschut, commissie Drenthe een zienswijze in.

Als vervolg op onze pro forma indiening is in deze brief de nadere invulling van deze zienswijze verwoord.

1. algemeen

Heemschut is van mening dat door realisatie van het voorliggende ontwerp de cultuurhistorisch waardevolle en beschermde elementen van het pand sterk worden aangetast en dat bovendien het beschermde dorpsgezicht erdoor wordt aangetast.

2. bestemming

Vooropgesteld dient te worden dat de provinciale commissie niet tegen de bestemmingswijziging van het monumentale complex is. Het heeft lang leeg en te koop gestaan. De nieuwe bestemming biedt kansen voor een duurzame ontwikkeling van het rijksmonument en daarmee voor het behoud ervan. Behoud door ontwikkeling dus. Evenals de verbouwing van het pand tot gemeentehuis behoud ervan betekende, ondanks de forse wijzigingen. Het nieuwe programma past niet in het bestaande pand. De afweging; hoe kunnen we dit te grote programma verantwoord realiseren is in de ontwerpvergunning niet terug te vinden. Daarmee voldoet die ontwerpvergunning niet aan het motiveringscriterium.

3. bouwen zonder vergunning

Teleurstellend is, dat al voordat de procedure gestart werd er werkzaamheden werden, en worden uitgevoerd. Dit is in strijd met de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Art.2.1. lid 1.f. Het is verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:

het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Vergunningvrij zijn de werkzaamheden niet. Voor elke ingreep die het beschermde monument raakt is vergunning vereist, dit geldt niet alleen voor ingrepen in het uiterlijk maar ook voor die in de constructie en in de ruimteontwikkeling die kenmerkend is voor het monument.

4. gemaakte keuzes

Gezien de grootte van het programma is kennelijk gekozen voor een uitbreiding. Echter in het monument is nog een zodanig zwaar programma ondergebracht dat de realisatie ervan aantasting van essentiële en vanuit cultuurhistorisch oogpunt karakteristieke elementen worden aangetast. bijvoorbeeld:

- De dakkapellen. Kenmerkend voor de drentse boerderijen, en specifiek in Havelte zijn de vlakke onaantaste daken, zeker op het oorspronkelijke bedrijfsgedeelte. Dakkapellen horen daar niet. Het is dan ook decennia lang standaard beleid geweest geen dakkapellen toe te staan maar te kiezen voor andere oplossingen.
- De aantasting van de kenmerkende gesloten westgevel (zijgevel langs Boskampsbrugweg)
- De aantasting van de noordgevel (kopgevel naar parkeerplaats).

Naar het oordeel van Heemschut zijn deze aspecten zowel door de aanvrager als door de ontwerper als door de gemeente onvoldoende onderkend en aan de orde gesteld.

Juist omdat ook gekozen is voor uitbreiding had op eenvoudige wijze een groter deel van het programma daarin ondergebracht kunnen worden om zodoende het monument zelf te ontlasten. Omdat die afweging niet is terug te vinden voldoet de gemeente onvoldoende aan haar taak monumenten te beschermen.

5. Data

- Ontwerpvergunning ter inzage: 24 februari 2016 (tot en met 13 april)
- De ontwerpvergunning is gedateerd: 2 maart 2016
- Laatste welstandsadvies uitgebracht: 24 maart 2016
- Advies RCE uitgebracht: 4 april 2016

Op het moment dat de ontwerpvergunning ter inzage werd gelegd waren geen van de uiteindelijke adviezen binnen, of zelfs niet aangevraagd. Wellicht was er vooroverleg, maar daarvan zijn geen rapporten bekend gemaakt. Het Oversticht meldt in haar advies van 24 maart dat voorgaande advies negatief was! De RCE heeft vooroverleg gehad, maar waarschijnlijk geen eerder advies uitgebracht.

De beschrijving van de ontwerpvergunning (2 maart) meldt echter dat er positieve adviezen zijn uitgebracht. Dat lijkt in strijd met de waarheid en met een zorgvuldige procedure.

6. Advies RCE

Inhoudelijk blijven wegingen en gewenste planaanpassingen achterwege.

De RCE stelt zich in haar advies positief op, maar vermeldt een aantal aanbevelingen op grond waarvan het positieve advies wordt uitgebracht. De gemeente heeft vanuit haar verantwoordelijkheid deze aanbevelingen te wegen en minstens onder de aandacht van de aanvrager te brengen. Nergens is iets terug te vinden over de afweging m.b.t. het advies van de RCE.

De aanbevelingen van de RCE zijn niet vrijblijvend omdat ze direct aan het positieve advies zijn verbonden. Niet uitvoeren of verwerken van de aanbevelingen betekent dat er geen positief advies van de RCE voor dit project is uitgebracht.

De aanbevelingen van de RCE komen in essentie overeen met de bezwaren van Heemschut tegen de aantasting van dit monument.

- Het monument is van oorsprong een boerderij, een bedrijf dat bestaat dankzij de landbouw. De indeling van een historische boerderij bestaat uit een woongedeelte en een bedrijfsgedeelte. Het woongedeelte heeft een open en representatief architectonisch karakter. Het bedrijfsgedeelte is utilitair en heeft een ingetogen, gesloten aanzien. Bij plannen tot herbestemming van een monumentale boerderij adviseert de rijksdienst deze kenmerken te (blijven) onderkennen, te waarderen en te respecteren. Een (voormalig) woongedeelte blijft representatief en een bedrijfsgedeelte functioneel. Zodoende blijft het karakter van het monument intact en raakt de bouw- en ontwikkelingsgeschiedenis niet vervaagd noch verstoord. Aanpassingen en modificaties van het monument kunnen bij herbestemming niet worden uitgesloten. Het gaat om een proportionele balans tussen 'oud' en 'nieuw', een wankel evenwicht dat de monumentaliteit eerder versterkt dan ontkracht. Vanuit dit gezichtspunt adviseert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het gesloten

aanzien van het (voormalig) bedrijfsgedeelte te respecteren en het aantal voorgestelde perforaties in gevels en dakvlakken in aantal en afmeting tot een minimum te beperken.

In het advies hierboven is dus te lezen dat de REC ook aandringt op het behoud van de kenmerkende gesloten gevels en dakvlakken van het achterhuis. Het bouwplan is dus strijdig met dit advies en dient ingrijpend te worden aangepast.

Daarnaast gaan de aanbevelingen van de RCE verder dan een aantal essentiële planwijzingen, men stelt ook voor een degelijk inspectierapport, gebrekentekening en werkomschrijving op te laten stellen, de restauratiekwaliteit te borgen, en eisen te stellen aan gekwalificeerde vakmensen waaronder een restauratiearchitect.

De gemeente maakt niet duidelijk hoe deze gepaste voorwaarden verwerkt worden. Het bouwplan vermeldt een klussenbedrijf als aannemer, de ontwerper is geen gekwalificeerd architect. Het is maar zeer de vraag of en hoe de gemeente de vereiste kwaliteit kan borgen. Het monument kan ernstig lijden onder ingrepen door ongekwalificeerd personeel. Heemschut vindt dat de gemeente op dit onderdeel ernstig tekort schiet.

7. Welstandsadvies.

BEOORDELINGSKADER De welstands-/monumentencommissie adviseert op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het gebied 'Beschermd dorpsgezichten' in de welstandsnota van de gemeente Westerveld.

Bij de overweging zijn met name de volgende specifieke criteria van belang.

- De karakteristieke verticale gevelindeling behouden.
- Een sobere, maar zorgvuldige, bij het bouwtype behorende detaillering toepassen.
- Bij de monumentale en karakteristieke panden de dakramen en dakkapellen in aantal en omvang beperken. D.w.z. dakkapellen maximaal 1 per dakvlak en dakramen maximaal 1 per vertrek.
- Detaillering (karakteristieke) bijgebouwen passend bij het karakter van het beschermde dorpsgezicht en ondergeschikt aan het hoofdgebouw.

Echter, het bouwplan voldoet met twee dakkapellen niet aan deze criteria. In het advies wordt een afwijking niet gemotiveerd. Het advies is daarom niet juist (had negatief moeten zijn) en voldoet daarom niet.

Ook m.b.t. de detaillering voldoet het bouwplan niet. De nieuwe uitbreiding, met de uitstraling van een moderne loopstal, past niet binnen het karakter van het beschermde dorpsgezicht. Ook hier schiet het welstandsadvies tekort en had afwijzend moeten zijn.

8. Conclusie.

De Provinciale Commissie Drenthe van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut stelt dat het bouwplan en de daarvoor ter inzage liggende ontwerp omgevingsvergunning niet voldoen aan de eisen die daarvoor gesteld moeten worden en adviseert dan ook de vergunning niet te verlenen en de bouwplannen ingrijpend aan te passen teneinde te voorkomen dat de beschermde monumentale en cultuurhistorische waarden van het pand en de cultuurhistorische, eveneens beschermde kwaliteiten van de omgeving onherstelbaar worden aangetast.

Hoogachtend,

namens de provinciale commissie,

Secretaris